

УДК 378.012

ОЛЬГА НАГОРНА,*кандидат філологічних наук, доцент**(Україна, Хмельницький, Хмельницький університет управління та права)***OLHA NAHORNA,***candidate of philological sciences, associate professor**(Ukraine, Khmelnytskyi, Khmelnytskyi University of Management and Law)***orcid.org/0000-0003-1848-4368****Сучасний стан професійної підготовки магістрів за спеціальністю «Будівельне право та вирішення спорів» в університеті Лідса Беккетта****Current State of Professional Training of Master Degree Students in Construction Law and Dispute Resolution in Leeds Beckett University**

У статті аргументовано потребу у висококваліфікованих спеціалістів – арбітрів у сфері будівельного права, які здатні ефективно вирішувати спірні питання. З'ясовано, що на факультеті мистецтв, навколишнього середовища та технологій в школі інженерії антропогенного середовища університету Лідса Беккетта з 1996 року функціонує магістерська програма «Будівельне право та вирішення спорів». Розглянуто сучасний стан професійної підготовки магістрів в умовах онлайн-навчання.

Відмічено, що основним завданням аналізованої магістерської програми є поєднання ефективного, узгодженого та інтелектуально-насиченого теоретичного навчання у сфері будівельного права та вирішення спорів з його практичною реалізацією, зокрема – здатність студентів визначати, оцінювати та застосовувати стратегічні підходи для прийняття ефективних рішень щодо врегулювання спірних питань у різних ситуаціях. Не менш важливою складовою є розвиток науково-пізнавальної діяльності, дослідницьких навичок, які дозволяють студентам аналізувати проблеми в їх професійному контексті.

Ключові слова: магістерська програма, будівельне право, вирішення спорів, арбітраж, професійна підготовка, дистанційне навчання, онлайн-навчання, університет Лідса Беккетта.

The author of the article states that arbitration has become one of the primary methods of dispute resolution in the construction industry (which employs a great number of contracts and contractual disputes), thus a formal qualification in this field is highly advantageous both to construction practitioners and construction lawyers.

The author describes the current state of professional training of master degree students in Construction Law and Dispute Resolution in Leeds Beckett University, which is aimed at well qualified construction practitioners with an interest in construction contracts and construction disputes resolution.

Being distance learning, and delivered via the internet, this master course offers opportunities to people who otherwise would be unable to undertake formal face to face education for different reasons.

The aims of the course are to provide an effective, coherent and intellectually challenging postgraduate education in construction law and dispute resolution; to enhance students' abilities in the identification and evaluation of appropriate decision making strategies; to develop research capability and cognitive skills which enable students to analyse problems in their professional context.

The course learning outcomes contribute towards a strong course identity by way of demanding module learning outcomes which are interdependent between the various modules. That is the law modules provide underpinning knowledge for the dispute resolution modules which in turn inform the requirements of the Law and Practice of Claims module.

There are regular «live» online lectures and tutorials via Adobe Connect in which students are expected to participate, and there are a number of online discussions on Blackboard. The professional research module is managed through the usual online classes and then by assigning students to individual tutors to supervise the development of the research paper.

Thus, elaborated organization of the master course in Construction Law and Dispute Resolution in Leeds Beckett University effectively combines innovative technologies with traditional learning and teaching approaches which equips graduates with all the necessary knowledge and skills to be more efficient at their career path.

Key words: MSc (Master's degree) course, construction law, dispute resolution, arbitration, professional training, distance learning, online learning, Leeds Beckett University.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Арбітражний розгляд є одним з основних методів вирішення суперечок у будівельній галузі, тому формальна освіта та ступінь магістра за цією спеціальністю є дуже перспективною. Арбітражні юристи, які здатні врегульовувати договірні та спірні питання у сфері будівництва, є дуже затребуваними на ринку праці. Такі фахівці можуть працювати як юристи в юридичних фірмах, будівельних компаніях, консалтингових компаніях, виконуючи функції арбітрів чи посередників.

Саме для задоволення потреб ринку праці у 1996 році була створена магістерська програма «Будівельне право та вирішення спорів» на факультеті мистецтв, навколишнього середовища та технологій (англ. *Faculty of Arts, Environment & Technology*) в школі інженерії антропогенного середовища (англ. *School of Built Environment Engineering*) університету Лідса Беккетта (англ. *Leeds Beckett University*). Ця дистанційна програма була розроблена та затверджена відповідно до стандартів Великої Британії та Європи з урахуванням Рамок кваліфікацій вищої освіти (англ. *the Frameworks for Higher Education Qualifications / FHEQ*). Моніторинг якості навчання регулярно здійснюється керівництвом університету, а також підлягає зовнішній перевірці Агентством з якості (англ. *the Quality Assurance Agency*). Ця магістерська програма є акредитованою Королівським інститутом арбітрів, що звільняє своїх випускників від іспитів (за умови успішного проходження співбесіди), необхідних для отримання стипендії чи членства у визначених організаціях, що є обов'язковою умовою для входження в професію [5].

Аналіз досліджень і публікацій... Проблемам міжнародного арбітражу присвячено велику кількість наукових розвідок як зарубіжних (Дж. Лью, Л. Містеліс, М. Мозес, Я. Паулсон, С. Стронг тощо), так і вітчизняних дослідників (К. Кокота, О. Мельник, О. Переверзева, І. Побірченко, Т. Сліпачук та інші). Проте, варто зазначити, що всі ці роботи досліджують теоретико-правові та практичні засади здійснення міжнародного арбітражу, аналізують діяльність міжнародних арбітражних установ та вивчають особливості міжнародних документів, які регулюють функціонування міжнародного арбітражу, у той час як питання професійної підготовки фахівців цієї сфери залишаються поза увагою науковців.

Формулювання цілей статті... Метою дослідження є вивчення, опис та узагальнення напрацьованого досвіду організації магістерської онлайн програми «Будівельне право та вирішення спорів» в школі інженерії антропогенного середовища в університеті Лідса Беккетта.

Вклад основного матеріалу... Після завершення магістратури за спеціальністю «Будівельне право та вирішення спорів» випускники отримують не лише ступінь магістра природничих наук, але й стають висококваліфікованими спеціалістами – арбітражними юристами будівельної галузі.

Основними цілями цієї магістерської програми є [5]:

– забезпечення ефективного, узгодженого та інтелектуально-насиченого навчання у сфері будівельного права та вирішення спорів (розширення та поглиблення знань з будівельного права; удосконалення порядку проведення експертизи; оцінювання свідчень; застосовування статутних вимог до спірних ситуацій; критична оцінка доктрини та розробка контрактів);

– підвищення здатності студентів визначати, оцінювати та застосовувати стратегічні підходи для прийняття ефективних рішень щодо врегулювання спірних питань у різних ситуаціях (визначення проблем у будівництві та договірних спорах з метою пошуку оптимальних шляхів їх вирішення; врегулювання проблем на практиці та оцінка їх ефективності; демонстрація саморегулювання та оригінальності у вирішенні проблем; незалежна діяльність при плануванні та виконанні завдань на професійному рівні; демонстрація інноваційної практики та надійних професійних знань, навичок та цінностей для управління конфліктами та вирішення спорів; залучення ефективних засобів для уникнення потенційних будівельних спорів);

– розвиток науково-пізнавальної діяльності, дослідницьких навичок, які дозволяють студентам аналізувати проблеми в їх професійному контексті (проведення наукових розвідок, аналіз проблем, які стосуються будівельного права та врегулюванню релевантних спорів тощо).

З вищеперерахованих цілей стає зрозумілою логіка організації навчального процесу на магістратурі «Будівельне право та вирішення спорів», яка будується на принципі наступності та послідовності навчання, бо курси, присвячені теоретичному вивченню юридичних питань, є основою для дисциплін, пов'язаних з теоретико-правовими та практичними аспектами вирішення спорів, які, в свою чергу, готують студента до практичної діяльності у сфері будівництва та вирішення спорів у цій галузі.

Навчання на магістратурі «Будівельне право та вирішення спорів» здійснюється дистанційно та триває два роки. Основними формами роботи є онлайн-лекції та семінари, які транслюються через Adobe Connect – програмне забезпечення для веб-конференцій, яке дозволяє студентам миттєво спілкуватися, співпрацювати через простий у використанні онлайн-доступ [2]. За допомогою інноваційних технологій студенти отримують спеціально розроблений навчальний матеріал курсу та перелік довідкової літератури; приклади аналізу судових та арбітражних справ; практичні

завдання для розвитку навичок, необхідних для вирішення спорів/суперечок; пропонуються для опанування техніки рефлексивного навчання; подаються тестові завдання для самооцінювання. При виконанні індивідуальних завдань, тестів в онлайн режимі студенти отримують негайний зворотний зв'язок у вигляді правильної / типової відповіді (залежно від виду завдання) [5].

Варто зазначити, що всі онлайн-зустрічі записуються, що дозволяє студентам неодноразово звертатися до цих матеріалів у разі необхідності. Цікавою формою роботи є також онлайн-дискусії, які здійснюються за допомогою інформаційної системи підтримки освітнього процесу Blackboard, що забезпечує дистанційну взаємодію викладачів і студентів, дозволяє викладачам організувати самостійну роботу студентів тощо [1]. Керівник курсу протягом усього навчання здійснює моніторинг «відвідування», знайомить студентів з різноманітними заходами, організовує зустрічі; активна взаємодія здійснюється через електронне листування, блоги в Linked-in тощо [5].

Використання таких інноваційних технологій для дистанційного навчання має на меті максимально імітувати досвід традиційного навчання та забезпечувати його інтерактивність.

Окрім глобальних інформаційних систем підтримки освітнього процесу, на факультеті створено віртуальне навчальне середовище (ВНС) (англ. *Virtual Learning Environment / VLE*), де широко використовуються синхронні та асинхронні інструменти конференц-зв'язку [5]. Інші інструменти, такі як Turnitin – провідна технологія перевірки академічного плагіату для викладачів та студентів [6] вбудовані в ВНС для подання курсових робіт.

ВНС є основним інструментом для доставки навчального матеріалу з широкими посиланнями на сайти професійних органів, юридичних компаній, судів Ї Величності Англії та Уельсу, наукових товариств тощо. Дискусійна платформа є ще одним інструментом ВНС, яка уможлиблює численні студентські дебати та дискусії [там само].

Двічі на рік усі студенти курсу запрошуються на загальні збори, де викладачі детально інформують своїх студентів про навчальний контент, типи оцінювання та стратегії навчання. На зборах повідомляються індивідуальні оцінки кожного окремого студента, для того, щоб решта могла оцінити індивідуальні досягнення своїх однокурсників, порівняти свої здобутки з іншими студентами потоку.

Відповідно до Міжнародного стандарту класифікації освіти (англ. *the International Standard Classification of Education / ISCED*) освітньо-кваліфікаційний рівень магістра відповідає сьомому рівню вищої освіти, який призначений надати студентам ґрунтовні теоретичні знання, сформувати в них необхідні професійні навички та компетенції [3, р. 55].

Відтак, основна увага тут зосереджується на ґрунтовному вивченні будівельного законодавства та його функціонуванні в рамках англійської правової системи, аналізі та розумінні правових принципів, яких слід дотримуватись у різних спорах. Крім того, значний акцент робиться на формуванні у студентів навичок, необхідних для ведення арбітражної та посередницької діяльності, зокрема представлення інтересів клієнтів в арбітражному розгляді, їх консультування, підготовка супровідних документів, ведення переговорів. Поза увагою також не залишається вивчення питання уникнення/запобігання виникнення потенційних спорів у галузі будівництва, екологічної безпеки та інше.

Таблиця 1

Структура магістерської програми «Будівельне право та вирішення спорів» в університеті Лідса Беккета

Семестр 1	Обов'язковий (о) /елективний (е)	Семестр 2	Обов'язковий (о) /елективний (е)
Зобов'язальне право / <i>Law of Obligations</i>	о	Принципи будівельного права / <i>Construction Law Principles</i>	о
Винесення рішення: теорія та практика / <i>Adjudication: Law & Practice</i>	е	Арбітраж: теорія та практика / <i>Arbitration: Law & Practice</i> чи Міжнародний арбітраж: теорія та практика / <i>International Arbitration: Law & Practice</i>	е

Семестр 3	Обов'язковий (о) /елективний (е)	Семестр 4	Обов'язковий (о) /елективний (е)
Укладення судового рішення / <i>Adjudication Decision Writing</i> (10 кредитів)	о	Комерційна медіація / <i>Commercial Mediation</i> (20 кредитів)	о
Укладення арбітражного рішення / <i>Arbitration Award Writing</i> (10 Credits) чи Укладення міжнародного арбітражного рішення / <i>International Arbitration Award Writing</i> (10 кредитів)	е		
Наукове дослідження / <i>Professional Research</i> (40 кредитів)	о	Теорія та практика подання позовної заяви / <i>Law & Practice of Claim</i> (20 кредитів)	е

Навчання в магістратурі університету *Лідса Беккетта* спрямоване не лише на засвоєння студентами фундаментальних знань правових аспектів їх майбутньої діяльності, але й на розвиток у них критичного мислення, що дозволяє їм глибоко аналізувати типові ситуації, оцінювати проблеми та знаходити рішення. Наприклад, у модулі «Теорія та практика подання позовної заяви» студенти повинні проаналізувати та описати розвиток деліктного права, оскільки воно стосується будівельної галузі. Опрацювання прикладів складних будівельних спорів, підготовка справи до подання арбітру, підтвердження причинно-наслідкового зв'язку для своєї сторони, виконання функцій арбітра, прийняття арбітражного рішення, його аналіз та оцінка вимагається під час слухання курсу «Арбітраж: теорія та практика» [5].

Як уже було зазначено вище, важливе значення тут приділяється розвитку дослідницьких навичок студентів. На опанування навчального курсу «Наукове дослідження» відводиться 40 кредитів [5]. Керівництво науковою роботою студента здійснюється науковим керівником, їх взаємодія відбувається через онлайн-зустрічі, заняття. Відмітно, що в остаточний варіант дослідницької роботи, який публікується в академічному журналі, представляється на науковій конференції і служить платформою для подальших досліджень, вписуються прізвище керівника та студента, що доводить їх спільну відповідальність за отримані результати. При написанні наукової роботи студенти можуть користуватися електронною бібліотекою з потужною базою даних, зокрема *Lawtel* [4] і *Westlaw* [7] – онлайн-інструменти для юридичних досліджень, які надають передплатникам доступ до низки визначних наукових праць з права. Студенти також мають можливість працювати з репозитарієм наукових товариств, приміром Товариство будівельного права, Дипломований інститут арбітрів тощо.

Інструктивні заняття-консультації щодо застосування встановлених стандартів використання англійської мови (граматика, орфографія, пунктуація, синтаксис, загальні помилки) [5], вичитки та корекції наукового тексту, написання звіту чи есе, особливостей використання *Гарвардського* стилю цитування (англ. *Harvard Citation Style*) чи Стандарту Оксфордського університету для цитування юридичних документів (англ. *OSCOLA style*), форматування роботи тощо не лише всіляко сприяють розвитку та удосконаленню науково-дослідницьких навичок студентів, але й допомагають в належному оформленні наукової роботи.

Основними методами оцінювання успішності студентів магістратури за спеціальністю «Будівельне право та вирішення спорів» є: виконання індивідуальних завдань; написання творів, статей, наукової роботи; підготовка доповідей, презентацій; укладення протоколів, судових та арбітражних рішень; участь в навчальному процесі; складання іспиту [5].

Щоб зорієнтувати студентів на оптимальну роботу, їм пропонується графік проведення оцінювання успішності, де чітко встановлено час подання завдань, виконання курсових робіт та визначається

дата іспиту [5].

Таблиця 2

Графік проведення оцінювання успішності студентів магістратури за спеціальністю «Будівельне право та вирішення спорів»

Семестр 1	Оцінювання	Дата
Зобов'язальне право / <i>Law of Obligations</i>	Завдання 1	Тиждень 13
	Іспит	Тиждень 21
Винесення рішення: теорія та практика / <i>Adjudication: Law & Practice</i>	Завдання 1	Тиждень 10
	Іспит	Тиждень 22
Семестр 2	Оцінювання	Дата
Принципи будівельного права / <i>Construction Law Principles</i>	Презентація	Тиждень 36
	Іспит	Тиждень 39
Арбітраж: теорія та практика / <i>Arbitration: Law & Practice</i> чи Міжнародний арбітраж: теорія та практика / <i>International Arbitration: Law & Practice</i>	Завдання 1	Тиждень 30
	Іспит	Тиждень 38
Семестр 3	Оцінювання	Дата
Укладення судового рішення / <i>Adjudication Decision Writing</i>	Іспит	Тиждень 9
Укладення арбітражного рішення / <i>Arbitration Award Writing</i> чи Укладення міжнародного арбітражного рішення / <i>International Arbitration Award Writing</i>	Іспит	Тиждень 17
Наукове дослідження / <i>Professional Research</i>	Завдання 1	Тиждень 8
	Завдання 2	Тиждень 15
	Завдання 3	Тиждень 21
	Завдання 4	Тиждень 32
	Завдання 5	Тиждень 36
Семестр 4	Оцінювання	Дата
Комерційна медіація / <i>Commercial Mediation</i>	Завдання 1	Тиждень 34
	Іспит	Тиждень 39
Теорія та практика подання позовної заяви / <i>Law & Practice of Claim</i>	Завдання 1	Тиждень 29
	Завдання 2	Тиждень 38

Успішність студентів оцінюється онлайн (автоматично) у вигляді правильних / типових відповідей, які стають доступними для студента після виконання завдань. Підсумкові оцінки виставляються викладачем, який веде відповідний навчальний курс [5]. Відсоткове співвідношення оцінювання різних видів діяльності студентів магістратури за спеціальністю «Будівельне право та вирішення спорів» подаються у Таблиці 3.

Таблиця 3

Відсоткове співвідношення оцінювання різних видів діяльності студентів магістратури за спеціальністю «Будівельне право та вирішення спорів»

Назва модуля	Обов'язковий (о) /елективний (е)	Завдання	Іспит	Презентація
Зобов'язальне право / <i>Law of Obligations</i>	о	40%	60%	

Винесення рішення: теорія та практика / <i>Adjudication: Law & Practice</i>	o	40%	60%	
Принципи будівельного права / <i>Construction Law Principles</i>	o		60%	40%
Арбітраж: теорія та практика / <i>Arbitration: Law & Practice</i>	e	40%	60%	
Міжнародний арбітраж: теорія та практика / <i>International Arbitration: Law & Practice</i>	e	40%	60%	
Укладення судового рішення / <i>Adjudication Decision Writing</i>	o		100%	
Укладення арбітражного рішення / <i>Arbitration Award Writing</i>	e		100%	
Укладення міжнародного арбітражного рішення / <i>International Arbitration Award Writing</i>	e		100%	
Комерційна медіація / <i>Commercial Mediation</i>	o	50%	50%	
Теорія та практика подання позовної заяви / <i>Law & Practice of Claim</i>	o	100%		
Наукове дослідження / <i>Professional Research</i>	o	80%		20%

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку... Відтак, ґрунтовність теоретичних знань, гнучкість при виборі курсів, зв'язок теорії з практикою, застосування інноваційних технологій, прогресивні форми роботи, студентська наукова робота є важливими характеристиками магістерської програми «Будівельне право та вирішення спорів», які забезпечують ефективну професійну підготовку майбутніх арбітражних юристів, продукуючи, таким чином, фахівців вищого ґатунку.

Позитивний досвід факультету мистецтв, навколишнього середовища та технологій в школі інженерії антропогенного середовища *університету Лідса Беккетта* щодо організації магістерської програми з будівельного права та вирішення спорів варто переймати та, якщо можна,

впроваджувати у вищих навчальних закладах України.

Перспективу подальших розвідок вбачаємо в аналізі досліджуваної проблеми в порівняльному аспекті.

Список використаних джерел і літератури / References:

1. Практические аспекты применения зарубежной системы дистанционного обучения Blackboard в российском образовательном пространстве [Електронний ресурс]. Режим доступа : <http://www.dealeducation.ru/gowems-847-1.html> / *Prakticheskie aspekty primeneniya zarubezhnoy sistemy distantsionnogo obucheniya Blackboard v rossiyskom obrazovatelnom prostranstve (Practical Aspects of Using the Foreign System of Distance Learning Blackboard in Russian Educational Space)* [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupa : <http://coollib.com/b/262293/read>. [in Russian].

2. Adobe [Електронний ресурс]. Режим доступа : <http://www.adobe.com/products/adobecconnect/meetings.html> / Adobe [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu : <http://www.adobe.com/products/adobecconnect/meetings.html> [in English].

3. International Standard Classification of Education. Montreal : UNESCO Institute for Statistics, 2012. 84 p. / International Standard Classification of Education. Montreal : UNESCO Institute for Statistics, 2012. 84 p. [in English].

4. Lawtel [Електронний ресурс]. Режим доступа : <https://www.lawtel.com/Login?ReturnUrl=%2f>) / Lawtel [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://www.lawtel.com/Login?ReturnUrl=%2f>) [in English].

5. Leeds Beckett University Course Specification MSc Construction Law and Dispute Resolution 2017-18 (CLAWD) [Електронний ресурс]. Режим доступа : www.leedsbeckett.ac.uk / Leeds Beckett University Course Specification MSc Construction Law and Dispute Resolution 2017-18 (CLAWD) [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu : www.leedsbeckett.ac.uk [in English].

6. Turnitin [Електронний ресурс]. Режим доступа : <http://www.turnitinuk.com/> / Turnitin [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.turnitinuk.com/> [in English].

7. Westlaw UK [Електронний ресурс]. Режим доступа : <https://legalresearch.westlaw.co.uk/> / Westlaw UK [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://legalresearch.westlaw.co.uk/> [in English].

Дата надходження статті: «10» жовтня 2017 р.

Стаття прийнята до друку: «30» жовтня 2017 р.

Рецензенти:

Бідюк Н. – доктор педагогічних наук, професор
Третько В. – доктор педагогічних наук, професор

Нагорна Ольга – завідувач кафедри мовознавства Хмельницького університету управління та права, кандидат філологічних наук, доцент, e-mail: olha-nahorna@ukr.net.

Nahorna Olha – head of the linguistics department of Khmelnytskyi University of Management and Law, candidate of philological sciences, associate professor, e-mail: olha-nahorna@ukr.net.

Цитуйте цю статтю як:

Cite this article as:

Нагорна О. Сучасний стан професійної підготовки магістрів за спеціальністю «Будівельне право та вирішення спорів» в університеті Лідса Беккетта. *Педагогічний дискурс*. 2017. Вип. 23. С. 96–102.

Nahorna O. Current State of Professional Training of Master Degree Students in Construction Law and Dispute Resolution in Leeds Beckett University. *Pedagogical Discourse*. 2017. Issue 23. pp. 96–102.

УДК 37.015.31:78

АНАСТАСІЯ ПОЛЯКОВА,
аспірантка

(Україна, Київ, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова)

ANASTASIIA POLIAKOVA,
graduate student

(Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

orcid.org/ 0000-0003-3278-3786

Сучасні тенденції розвитку системи музично-ритмічного виховання молодших школярів

Modern Tendencies of the Development of the System of Music-Rhythmic Education of Junior Schoolchildren

У статті проаналізовано основні положення концепцій музично-ритмічного виховання, що відображені у дослідженнях Е. Жака-Делькроза, К. Шторка, К. Орфа, Б. Теплова та ін. Розглянуті тенденції розвитку системи музично-ритмічного виховання молодших школярів на сучасному етапі (Н. Ветлугіна, Т. Сиротіна, Г. Безвиненко, О. Коваль, О. Любов). Виявлено напрямки педагогічної роботи з метою оновлення змісту, розробки організаційно-методичних засад музично-ритмічного виховання школярів та забезпечення їх естетичного і творчого розвитку на уроках музики в школі.

Ключові слова: музично-ритмічне виховання, музично-ритмічна діяльність, чуття ритму, музичні здібності, молодші школярі.